

Slovenski

čebelar

Glasilo

Slovenskega

čebelarskega

društva

v Ljubljani

Št. 7 * Julij

Letnik XXXVIII

Vsebina:

Kaj pa vosek	97	Ivan Anton Scopoli o kranjski čebeli in čebel.	104
Naročnikom Slovenskega Čebelarja	100	Kako moj sosed ozdravi trotovca	107
Red in snaga pri čebelarstvu	100	Društvene vesti	108
Pismo začetniku	101	Dopis	109
Nezgodno zavarovanje	102	Vesti iz podružnic	109
Opazovalne postaje	103	Drobiž	110

Društvena Čebelarna v Ljubljani

Pražakova ulica šte. 13

kupuje

med brezhibne kakovosti. Poslati ji je vzorec medu z navedbo cene

prodaja

vse čebelarske potrebščine prvovrstne kakovosti

**Zahtevajte
cenik!**

*Čebelarji, naročajte čebelarske potrebščine
le pri Društveni Čebelarni.*

Mali oglasi

Sitar Ivanka, Olševk nad Kranjem, proda radi preselitve več naseljenih A. Ž. panjev s čebelnjakom vred. Eventuelno proda tudi hišo z večjim sadnim vrtom. Cena po dogovoru.

Poziv članom in podružnicam!

Društvo je kupilo na Tyrševi cesti v Ljubljani parcelo — vrt in hišo — za bodoči Janšev dom. Zelo ugodne prilike odbor ni hotel in glede na društveno korist, tudi ni smel zamuditi. Gotovine pa društvo še daleč nima toliko, da bi moglo poravnati vso kupnino.

Če kdaj, je sedaj nujno potrebno, da store člani svojo dolžnost in nemudoma nakažejo društvu vse zaostale zneske za članarino, sladkor i. t. d.

Upoštevajte člani delo odbora, ki se trudi, da bi povzdignil naše čebelarstvo. Pomagajte mu vsaj s tem, da plačate zaostanke.

Prosimo torej nujne pomoči!

Članarina (naročnina) znaša letno Din 35.— (za inozemstvo Din 46.—)

Urejuje: AVGUST BUKOVEC,
Ljubljana, Gruberjevo nabr. 14

Slovenskega čebelarkega društva v Ljubljani

Sklep za uredništvo 20. dne vsakega meseca. Pisma in denar v društvenih zadevah je naslavljati na »Slovensko čebelarstvo« v Ljubljani. — Naslov za blagovne pošiljke (vosek), naročila za čebelarke potrebščine: Društvena čebelarna, Ljubljana, Pražakova ulica 13. Društveno tajništvo v Ljubljani, Poljanska cesta št. 13/I, telefon 38-38

Številka

7

V Ljubljani, dne 1. julija 1935 Letnik XXXVIII

Kaj pa vosek?

Ludovik Puš — Ljubljana.

Ni še dolgo tega, kar so nam po vseh treh jugoslovanskih radijskih postajah oznanili takšne čebelarke skrivnosti, da so se nam kar lasje ježili. Nočem zavračati tistih bedastoč. Poleg drugih senzacionalnih ugotovitev, ki so od muh, mi je pa ostala v ušesih trditev, da se pri nas čebelarških proizvodov (medu in voska) veliko več uvaža kot izvaža. To mora biti že res, ker je tudi sicer znano, da v naši državi pridelamo veliko premalo voska, da bi krili lastne potrebe. Da bi kaj prida medu uvažali, ni verjetno, ker je pri nas tako poceni, da se komaj komu splača k nam prodajati svoj med, razen če bi nam ga dajal zastonj, ali pa še nekaj doplačal, da ga vzamemo! Gre torej za uvoz voska.

Pred leti je bil v našem listu objavljen neki članek, ki priporoča, naj čebelarimo tako, da zvišamo pridelok voska. Zdi se mi, da je bilo rečeno, naj bi se o tem vprašanju razvila debata, vendar je vse skupaj spet zaspalo, kakor se to pri naših preljubih čebelarjih tako rado dogodi. Samo tarnati znamo pa zabavljati! Ker pa vendar gre leto za letom toliko našega denarja v inozemstvo za vosek, ne smemo spričo tega držati rok navzkriž, češ, to nas nič ne briga. Vse nas mora brigati, kar je v zvezi s čebelarstvom, njegovimi težavami in uspehi.

Torej več voska? So že tu zabavljaji: to je vse skup pet krav za groš! Saj se ne splača! Le premislite, da čebele porabijo za 1 kg voska 10 kg medu, vzemite svinčnik in izračunajte. Porabljeni med je vreden vsaj 100 Din, dobljeni vosek pa 25 Din. Takole na vsa usta ugovarjajo in imajo po svoje prav. Da bi zavirali donos medu z izdelovanjem voska, sploh ne moremo govoriti, četudi jaz za svojo osebo dvomim v pravilnost računa glede 10 kg medu za 1 kg voska. Ta reč menda še vedno ne drži kakor 10 božjih zapovedi! Zanimivo bi bilo o tem problemu čitati kakšno znanstveno razpravo, ki bi s točnimi dokazi to teorijo potrdila! V temle članku pa to ni jedro vprašanja, ki ga obravnavamo. V Sloveniji kaže, da pridelamo toliko voska, kolikor ga v čebelarstvu rabimo in komaj še nekaj več. Pri nas zadnje čase s čebelarjenjem v modernih panjih tako dosledno in vztrajno zasledujemo čim večji pridelok medu, da je vosek stopil čisto v ozadje. K temu so se pridružile še izredno nizke cene voska, ki so sploh ubile sleherno voljo glede pridelovanja tega blaga.

Vendar danes nikakor ne moremo reči: pridelujte več voska na škodo medu! Pač pa je naša dolžnost, da opozorimo in delamo na tem, da se pridelok voska dvigne na dvojen način, in sicer 1. da ga res več pridelujemo, ne da bi oškodovali donos medu, 2. da do podrobnosti organiziramo zbiranje voščin v okrilju društva.

I.

Malo jih je med slovenskimi čebelarji, ki ne bi bili že slišali o nekem okvirčku za proizvodnjo satja, ozir. voska (Baurahmen), ki ga zlasti Kuntsch zahteva. Človek bi sprva mislil, da temu okvirčku ni pripisovati kdo ve kakšnega pomena, pa je vendar vprav v zvezi s pridelovanjem voska dokaj važen. Neizpodbitno je, da tekom svoje življenjske dobe pride sleherna čebela v stadij, ko po naravnem ustroju njen organizem hoče proizvajati vosek. Čim boljša je paša in so tudi drugi pogoji ugodni, tem močnejše se ta potreba uveljavlja. Saj vsak čebelar ve, da mu v dobrih letinah čebele nad satniki in za njimi vse praznine naravnost zazidajo z voskom, če nimajo dovolj prilike za stavbo satja. Družina po naravnem nagonu hoče graditi in jo čebelar samo ovira v naravnih potrebah, če ji ne nudi dovolj prilike za to. Napačno je mišljenje, da se s preprečevanjem »voščanja« pri čebelah dvigne kaj prida donos medu. Ako se družini odvzame možnost izpotevanja voska, se nahaja ravno v najvažnejši razvojni dobi v nenaravnem in zato nemoralnem stanju. Ovirana je v funkciji, ki jo terja narava in to gotovo vpliva tudi na pridnost pri donosu medu. Brezpogojno drži, da je družina takrat najpridnejša, ko ni ovirana vprav po nobeni naravni potrebi, ki jo terja nagon. Ako se ji pa ne nudi dovolj prilike za gradbo satja, nastopi ovira. Ni dolgo, kar mi je pravil star čebelar takole: imel je dva enako močna roja (naravna) iz dveh prilično enako dobrih družin. Prvega je vsadil v kranjiča, ki je bil poln lepo izdelanega satja, v katerem je bilo tudi še precej medu, drugega v popolnoma prazen panjič enake velikosti. Jeseni je ugotovil, da je drugi panj prvega v vsem popolnoma dosegel in celo prekosal. Imel je polno lepega novega satja, prav toliko medu, ko oni in drugega nič manj. Kaj pravite na to?

Zelo bi bilo potrebno da bi kdo med nami s poskusi znanstveno dognal poleg onega, koliko čebele porabijo medu za 1 kg voska,

tudi še to, koliko zaradi 1 kg voska manj medu pridelajo! Nemara bi bil rezultat v prilog pridelovanju voska.

Kako pa praktično v naših A.-Ž. panjih izvesti načelo onega okvirčka? Nič lažjega! Čebelarški strokovnjaki svetovnega slovesa izrečno zahtevajo, da se vse satje v plodišču izmenja vsako drugo leto, gotovo pa vsaj vsako tretje. Od te izmenjave je odvisen lep razvoj zalege, zdravje družine in še marsikaj. Naši čebelarji so pa še vedno zelo trdno prepričani, da izmenjava satja ni važna. Zato tiščijo ven in ven le staro satje v gnezdo, češ, da bo več medu. Prav bi bilo, da bi si v normalnih in dobrih letih vsaka družina na novo zgradila vsaj dve tretjini gnezda. Če bi se to zgodilo, bi vsako leto ostalo precej satov in bi bilo pridobljenega voska več, kakor ga lastno čebelarstvo zopet potrebuje za satnice. Toda, to priskutno prekuhavanje! Besedo o tem pa v naslednjem odstavku! Tu naj le še poudarimo, da naj čebelarji ob prestavljanju le satnice dodajajo. Razume se, da je treba prestavljati o pravem času in ne vseh družin naenkrat, tudi ne vedno vseh satov naenkrat, marveč postopoma. Pravočasno in pravilno prestavljanje je velika umetnost, od katere je v veliki meri odvisen uspeh panja. Seveda ne sme prekruto vmes poseči Elija z vremenom. Kadar se to dogodi, potem so temeljito prekrižani vsi čebelarški računi, in ni ne medu ne voska.

Veliko boljši kakor panji velike mere so za pridelovanje voska kranjiči, pa tudi koši. Zmotno je naziranje, naj se čebelarjenje s kranjiči in podobnimi panji docela zatre. Nasprotno! Kdor ima veselje z njimi in mu čebelarstvo uspeva, čemu bi se ga z vsem srcem ne oklenil! Po nekaterih predelih naše ožje domovine imamo itak še zelo veliko tovrstnih panjev in nič ne kaže, da bi jih bilo mogoče kaj kmalu nadomestiti z modernimi. Boj proti njim bi pomenil uničevanje našega čebelarstva zlasti po kmetih. Mi pa nočemo ničesar uničevati, kar je življenja z možnega, ampak vsemu

pomagati, kolikor pač moremo. Prav je, da navajamo tudi kmečke ljudi na novodobno moderno čebelarstvo, nič manj pa ni naša dolžnost, da tudi kranjičkarjem in košarjem z vsemi močmi pomagamo, da na svoj način dvigujejo naš čebelarski pridelek. Glede pridelovanja voska ne potrebujejo nikake pomoči, ker je po načinu čebelarjenja samem že dano tudi znatno pridelovanje voska, ki daleč nadkriljuje ono v modernih panjih. Kranjičkar si tekom rojilne dobe svoje družine pomnoži na dvojno ali celo trojno število. Ker čez bodočo zimo pusti zopet le omejeno množino družin, jih je polovico ali še več zapisanih žveplu in razdejanju. Če je bilo količkaj letine, so si roji tekom leta zgradili poln panjič satja, ki je odveč, kajti kranjičkar in košar ne potrebujeta satnic. Tu nam torej ni treba skrbeti za povečanje voščenege pridelka, pač pa za to, da se pridelani vosek reši ter prav pridobi in proda.

II.

Ni nam treba popisovati, kako čebelar s kranjiči ali koši v jeseni ravna. Saj so to znane stvari! Včasih, ko so se čebele prodajale v inozemstvo, je bilo drugače, sedaj pa je ostal edini pot: k prvemu lektarju ozir. medicarju. Kakšne so cene, je eno, ki pa še ni najhujše! Veliko hujše je, da se tam satje z medom in obnožino vred preša in packa, kar pa ven pride, je seveda godlja! Glede medu od medicarjev smo si že prilično na jasnem ne le čebelarji, marveč tudi občinstvo, ki mu ni več vseeno, kako je med pridobljen. Koliko gre pa pri tem »lepem« poslu v nič čebel, ki so jeseni dragocenost, in koliko voska, ki je prav za prav tudi dragocenost, če preudarimo, koliko gre za izdelovanje voska medu, tega se pa čebelarji dandanes vse premalo zavedamo in prav nič ne storimo, da bi se temu odpomoglo. Ne rečem: prav nič! Vem za podružnico, ki ima lepo organizirano zbiranje voščin, katere sama prekuhava v lep, brezhiben vosek. Morda jih je še več takšnih. Toda to je še

veliko premalo! Vsaka podružnica bi morala v svojem področju skrbeti, da bi vsi kranjičkarji oddali vse panje, ki jih mislijo jeseni podreti, njej in ne drugam. To bi niti ne bilo tako težko. Kar se izplača lektarju, bi se moralo pri pravilnem gospodarstvu izplačati tudi našemu društvu, ozir. podružnicam. Spočetka bi bile seveda težave, kakor so pri vsakem novem podvzetju. Treba bi bilo vsaj večjim podružnicam orodja in priprav za prekuhavanje voska, manjše bi lahko ta posel odstopile sosednjim. Treba bi pa bilo v prvi vrsti pri vsaki podružnici človeka, ki bi (primerno nagrajen) zbiral odvečne panjice in jih dirigiral na določeno mesto. Ponekod bi bilo treba iti z vozom od čebelnjaka do čebelnjaka, kjer bi bilo kaj panjev. Ne dvomim, da bi se skoraj v sleherni podružnici mogel najti primeren človek, ki bi vse te opravke dobro izvršil. Tudi bi se dobil čebelar, ki bi panje podiral, med iztočil, čebele pa razpošiljal onim čebelarjem, ki jeseni tako žele svoje družine ojačiti. Takšni bi se na poziv podružnice gotovo pravočasno prijavili in bili pripravljeni nekaj odškodnine plačati. Če bi jih pa ne bilo, bi se čebele morale pač pomoriti.

Na ta način pridobljeni med bi bil lahko prvovrstne kakovosti in bi prav nič ne zastajal za medom iz modernih panjev. Koliko bi se pa pri pravilnem in točnem prekuhavanju in iztiskanju rešilo voska, to premislite vsi, ki to čitate!

Zakaj je treba, da gre toliko našega denarja v inozemstvo za vosek, doma pa tako lahkomišljeno zametujemo voščine! Dandanes so takšni časi, da je treba povsod varčevati. Ali je prav, da čebelarji ne zbirajo skrbno vsake drobtinice voščin, češ, da ni vredno? Seveda se mu zdi, da ni vredno, ker ne ve, kam bi z njimi! Ni namen tega članka, podrobno pečati se z organizacijo zbiranja voščin in njihovega prekuhavanja. Pač pa želim, da bi se to važno vprašanje pretresalo na merodajnih mestih, zlasti na občnem zboru, da bi se

pa v tem oziru tudi nekaj koristnega storilo.

Našemu človeku, predvsem kmečkemu, je treba na otipljiv način pokazati koristnost kake organizacije. Čim bolj bi se pa množile naše vrste, tem večje uspehe bi mogli dosežati v svojem delu za čebelarški napredek naše lepe dežele. To pa gotovo vsi hočemo, zato želim, da bi ta sestavek motrili vsi s tega gledišča, in da bi njegove misli ne ostale zgolj na papirju.

Naročnikom Slovenskega Čebelarja

Nepričakovano mi je društveni širši odbor poveril uredništvo bodoče priloge »Slovenskega čebelarja«.

Vsi, kateri se zanimajo za njo, naj podpisanemu oprostite, da doslej še ni mogel ukreniti vsega, kar je treba, da bi priloga izšla. Po posvetovanju z odličnimi čebelarji sem sklenil, da naj ima priloga čim širšo podlago. Ne bo vsebovala samo strogo znanstvenih razprav, ampak tudi razne zanimivosti. Vodila bo tudi čitatelje po vseh delih sveta in jih seznanjala s čebelarstvom na vsej zemeljski obli.

Danes še ni odločeno ime priloge, vse to bodo čitatelji pravi čas zvedeli iz »Slov. Čebelarja«.

Prva številka bo izšla obenem z letošnjo decembrsko številko »Slov. Čebelarja« in jo dobe vsi naročniki »Znanstvene revije«, po en izvod pa tudi vsaka čebelarska podružnica, da bodo pri svojih občnih zborih mogle nabrati naročnike za revijo.

Znano bo namreč vsem, kateri se zanimajo za to prilogo, da bo blagajna »Slov. čeb. društva« imela stroškov z njo tem manj, čim več bo naročnikov! Prepričan sem, da se bo število dosedanjih naročnikov kljub krizi in težkemu položaju čebelarjev močno povečalo, ko bodo imeli vsi naročniki »Slov. Čebelarja« možnost, da si ogledajo prvo številko priloge.

Kdor je plačal naročnino za znanstveno revijo, naj bo brez skrbi, dobil bo vse štiri številke prvega letnika. H. Peternel.

Red in snaga pri čebelarstvu

Žuman Joško — Šafarsko

Če se človek poda na obiske k čebelarjem, se marsikaj nauči, pa tudi vidi marsikaj slabega. Kakršen je red in snaga v čebelnjaku in okrog njega, takšno je čebelarstvo in tudi čebelarjevo gospodarstvo ali služba.

V družabnem življenju se veliko ceni red in snaga, naj si bo pri obleki, v kuhinji ali drugod. Pri nas čebelarjih se pa red in snaga ponekod premalo upoštevata.

Začetnik gre obiskat sosednje čebelarje zato, da se kaj nauči in lepega vidi. Spominjam se dobro nekega čebelarstva, ki sem si ga v moji začetni dobi ogledal. Čebelnjak s 40 razklebanimi panji, nevem kakšnega sestava, najbrž lastnega; skozi streho je teklo na panje. Znotraj in zunaj so visele stare prašne pajčevine, kakor cunje. Satovje razmetano po vsem čebelnjaku. A kaj šele v sobi pri točilu! Posode za med umazane. Ker je čebelar ravno med točil, ga mi je ponudil na krožniku. Čeprav sem sladokusec, sem se ga branil, češ, da me zob boli.

Ob drugi priložnosti obiščem nekega čebelarja v N., ker so mi nasvetovali, da se tam tudi lahko kaj naučim. Res, ni mi bilo žal truda, obiskal sem ga še večkrat in pohlepno gutal njegove nauke o praktičnem čebelarstvu in jih tudi pozneje skušal posnemati. Našel sem red in snago, kakor malokje. Nisem se odpovedal njegovi gostoljubnosti — zobje me niso boleli. To sta pač dva značilna primera.

Čebelnjak prepreden s pajčevinami zunaj in znotraj, da si jih naloviš poln klobuk. Spodnji red panjev prenizek, blaten od deževja, brade umazane. Pred čebelnjakom ne samo, da je trava, solata, zelje itd., temveč tudi vse vrste visokega plevela, da imajo žabe dobro zavetišče. Razmetano staro satovje in voščeni drobiri — vse polno večč. Umazana postelja z razvlečeno slamo v čebelnjaku, najbrž tudi ni kaj vabljivega za oko. Tako čebelarstvo res ne more biti v veselje.

Ni potrebno, da bi bilo vse moderno in fino narejeno. Naprednega čebelarstva in sploh gospodarstva si pa brez reda in čistoče sploh ne morem predstavljati.

Odpres vrata — ne škripljejo, ker so tečaji in ključavnica namazani. Naseljeni panji so opremljeni z beležnicami. Spodnji red panjev je vsaj 50 cm od tal. Pod panji naj bo čisto, nad njimi red, tla čista, po vsakem opravilu skrbno pometena. Miza, stol ali klop naj bo čista, da smeš tudi z boljimi hlačami sestiti

brez strahu, ker je nerodno, kadar nas obišče sosednji čebelar, kar se najrajši zgodi na praznik, pa mora žepni robec razprostreti na klop, preden sede. Okna naj bodo čista. Omara za satje (z neprodušno zapirajočimi vrati), mora biti snažna. Drobir od satovja naj bo spravljen v posebnem zaboju s pokrovom. Medene kance moram z mokro krpo oprati. Orodje naj bo vsako na svojem mestu, da ga lahko, če treba, tudi ponoči najdeš, brez iskanja po kotih in panjih. Po uporabi ga moramo takoj očistiti posebno pa če je bolezen v čebelnjaku. Takrat ga moramo razkužiti z lizolom ali s kakim drugim razkužilom. Satovje naj ne bo po vseh kotih razmetano. Rezervni satniki naj bodo na ravni podlagi navzkriž zloženi, drug vrh drugega, da se ne vežijo. Točilo moramo takoj po uporabi oprati, čisto obrišati ter posušiti; istotako tudi vso posodo in orodje za med. Snažen čebelar dobi za med, ki ga očisti v čistilniku in ga spravlja v lepih posodah, lažje kupca. Seveda so v tem pogledu srečnejši čebelarji pri mestih ali v njih. Najlepša reklama za čebelarja je pač red in snaga, kar nas tudi učijo naše ljubljenske čebelice, ki so vzor reda, snage in pridnosti.

Pismo začetniku

Prijatelj Tone! — V juliju pa ne boš imel več toliko dela v čebelnjaku, saj je doba največje živahnosti v čebelnjem življenju z junijem v glavnem zaključena. Le tu in tam se ti utrne kak zakasneli roj, bodisi iz zanikarnega kranjiča, bodisi iz svojeglavega prestavljenca, ki se noče pokoravati volji čebelarjevi. Vse to pa seveda ni nič bistvenega.

Tvoja skrb in delo v juliju naj bo le v tem, da si utrdiš in zagotoviš to, kar si v maju in juniju spodredil. Vsak čebelar namreč dobro ve iz lastne izkušnje, da je dosti letin, ki nam pomnože število panjev še bolj kot si sami želimo; vemo pa tudi, da je ravno v takih letinah prava umetnost vse te številne plemenjake obdržati pri življenju. Da je malo medu, kjer je dosti rojev, je stara reč. — In satje; koliko pa je drujcev, ki bi ga izdelali brez čebelarjeve pomoči? Ponesrečena praha matic te opehari za marsikaterega plemenjaka, ki si ga štel že za svojega. Iz nekaterih izrojencev v avgustu kar ne bodo hoteli izginiti trotje; ko jih boš pregledal, boš ugotovil, da so trotovci, itd. itd. — Kot umen čebelar se boš skušal izogniti tem težkočam, dokler ni prepozno. To pa dosežeš najtežje z natančnim pregledom.

Trikrat v letu izvršujemo revizijo pri svojih plemenjakih: spomladi, poleti (po končanem

rojenju) in jeseni. O prvi sem ti že pisal, o drugi ti spregovorim danes a o tretji pozneje. Pri vsaki reviziji gre za ugotovitev življenjske zmožnosti čebelne družine. Zato tudi izvršujemo vse po istih načelih, z eno samo razliko: da namreč enkrat polagamo večjo pažnjo na ene momente, drugič na druge.

Poleti (v juliju) si boš moral torej odgovoriti predvsem na tole vprašanje: Ali je zadelal vsak roj, ki si ga vsadil v normalnega kranjiča, vsaj polovico panja s satjem? Če ne, ga reduciraj in pridruži! Na ajdo se prav nič ne zanašaj, ker gre takrat za dopolnitev zimske zaloge, ne pa za gradnjo satja. — Roji v zni-deršičih: Ali so gradili na vdelenih satnicah? Če jih niso morda vsled slabe paše razgrizli in zidarili po svoje? V drugem primeru bo treba satje s primerno operacijo nasilno uravnati, dokler ni še preveč zaleženo, oziroma zanešeno z medom. Morda boš moral pri tem nekaj satja izrezati in ga vstaviti v satnice s pomočjo tankih letvic ali dovolj močnih niti.

Vprašanje medene zaloge v tem času sicer ni tako pereče kot spomladi in jeseni, vendar je tudi važno. Prvcem navadno res ni sile; tudi drugci še kolikortoliko izkoristijo pašo, če le niso prekasni, ker se pač roji z vso silo vržejo na delo. Druga je z izrojenci. Letos, n. pr., so imeli ravno toliko paše, da so se pripravili na roj; poleg tega jim priprava na roj vzame mnogo delovne sile, ki bi jo v drugih razmerah usmerile na donos medu. Nič čudnega ni torej, če odnese drujec kot svojo balo poslednje kaplje medu iz starca. V krajih, kjer ni jesenske paše, mislijo čebelarji že zdaj na zazimljenje in s tega vidika ocenjujejo vrednost plemenjaka; če ni zadostnih zalog, bodo pitali ali pa združevali, četudi so panji dovolj živalni.

Glavno pa je spet vprašanje matice: Ali je v panju in ali je oprášena. Da se o tem prepričaš, naj ti zadostuje da vidiš v panju zalego. Ker mora biti v tem mesecu običajno tudi v panjih z letošnjimi maticami že pokrita zalega, boš lahko ugotovil, ali je zalega normalna, ali morda grbasta. Takoj boš torej vedel, ali imaš opravka s trotovcem ali s poštenim plemenjakom. Trotovca neizprosno ometi pred čebelnjak, njegovo zalego pa dodeni močni družini, da se tam izvali, dočim bi ti sicer odmrla in gnila v satju.

Kjer ne najdeš pokrite zalege, glej na jajčeca. Če so lepo strnjena, po eno položena na dno celice, je to dobro znamenje. Če poleg tega vidiš mlado matico, si lahko brez skrbi. Sicer pa boš normalno oplojeno matico sčasoma že na prvi pogled ločil od matice trotovke, kateri namreč tudi še po zaleganju

ostane zadek tanek in slabo razvit. — Po več jajčec skupaj, neredno razmetanih po celicah, je navadno dokaz čebele-trotovke, toda vedno tudi ne. Prav je, da se s takim panjem ne prenašliš in ga čez nekaj dni (7 do 14) natančneje pregledaš. Včasih dobiš v njem matico, ki pozneje prav dobro vrši svojo nalogo.

Brezmatičnike pridružuj. Da bi jim dodajal jajčeca, bi ti ne mogel svetovati. To gre namreč vse prepočasi naprej. Res, da je izguba matic na prahi večkrat toliko, da bi imel čebelar občutno škodo, če ne bi pristopil čebelar na pomoč. Toda to delo spada bolj v junij, ko je na razpolago dovolj matičnikov, in družine še niso preveč oslabele.

Slabiče na vsak način združuj. To pa stori čimprej dokler je še kaj paše. Pozneje, ko nastopi brezpašna doba, in se celo pojavlja ropanje, se žival ne vzame tako rada skupaj. Ker boš morda kaj dosti združeval, ti dam še tale nasvet? združuj kakor ti je bolj na roko. Ni namreč nujno, da bi moral brezmatično družino prestaviti k oni, ki ima matico. To je sicer načelo, ki se vobče poudarja, narediš pa lahko tudi obratno z istim uspehom. Tale drugi način je pri združevanju žnideršičev celo prikladnejši: če pridružuješ družino z matico, ti sede čebele lepo mirno na satju, strnjene okoli gnezda, dočim se ti čebele brezmatičnika razlezejo po vsem panju in njegovih stenah, tako da včasih pridružuješ malone golo satje. Kako potem raz stene ometati in prestavljati še čebele, je pa sploh kočljiva zadeva. — Veš, ljubi moj Tone, jaz bi ti bil prav rad že spomladl o takem združevanju spregovoril, pa se se sedaj malo bojim, da ne bi zaradi teh mojih besedi kaj prehudo po meni planili tisti, ki so v čebeljih rečeh še bolje podkovani kot jaz. Povem ti pa, da jaz vedno tako združujem, kakor sem tu zapisal, pa se mi čebele pri tem prav nič ne spopadejo.

Koder koncem julija paša tako na hudo odpove, da matica kar preneha z zaleganjem, je prav umestno, ako čebelar nekoliko poprime s špekulativnim pitanjem, da družine za ajdovo pašo preveč ne opešajo. Seveda je treba pitati nadvse oprezno, da ne povzročiš ropanja, ki ti v poletni vročini butne na dan kakor ogenj v streho.

Mimogrede še par besed o lakotnih rojih. Vem, da nikakor ne nameravaš čebelariti ti na take roje; Bog obvaruj, da bi si nakopaval na svojo glavo toliko sramoto! Pač pa se ti lahko primeri, da odkod drugod prileti na tvoj vrt tak roj. Spoznal ga boš takoj: pest izstradanih čebel, ki se ti pojavijo v poletni brezpašni dobi ter se skušajo sprostiti v tvoj čebelnjak. Do takih čebel bodi le previden.

Na to te opozarjam zato, ker vem, da je začetniku vse dobrodošlo, naj pride karkoli in odkoderkoli. Poleg tega je med našim ljudstvom razširjena vraža, da take čebele prinašajo k hiši še poseben blagoslov. Morda, a ker se vse rajši na slabo obrne, se kaj lahko zgodi, da ti poleg svoje lakote prineso v čebelnjak še bolezen. Ali kar ni dosti boljše: pridejo ti v čebelnjak ravno toliko, da ti skaze tvojo čebelno sorto. Zato pazi, kaj vzameš pod streho svojega čebelnjaka!

Ne pozabi tudi v tem mesecu od časa do časa odpreti žrela medišč, da se odstranijo iz njih vsi trotje, sicer bo gori smrad in trohnoba. Zdjaj te pa prav lepo pozdravljam.

Tvoj prijatelj

France.

V Podgorju, 1. julija 1935.

Nezgodno zavarovanje

Čebela je nepreračunljiva. Včasih je krotka, da ne more biti bolj, včasih pa zopet zbesni, da ne more bolj. Posebno lani se je odlikovala s svojo besnostjo. Marsikateri prevaževalec se je moral z opikanimi udi zateči v razgone krompirišča ali koruze in je tam čakal dolgo časa, da so ga njegove razjarjene »amazonke« nehale oblegati, ali si je z lapuhom hladil pekoče poljube svojih ljubljensk. Pa naj bi to še bilo; mi čebelarji smo tega vajeni, oziroma moramo te ljubeznivosti vtakniti v žep, ne vtikajo jih pa kar takih v žep drugi ljudje, če so jih bili deležni. Tako je moralo — posebno lani — že mnogo čebelarjev plačati precejšnje odškodnine. In ker ne veš nikoli, kdaj ti bodo čebele oklale bodisi človeka ali žival, bodisi pri prevažanju ali na paši ali tudi doma, je najbolje, da se zavaruješ. Izdatek en dinar na panj gotovo ni velik, pomoč je pa v primeru nesreče vsakomur dobro došla.

Ožji odbor Čebelarskega društva je izdelal po nalogu zadnjega občnega zbora pravilnik za zavarovalni sklad, da omogoči nezgodno zavarovanje že letos. Čebelarji, ki se hočejo zavarovati, naj se prijavijo takoj in naj pošljejo prispevek po en dinar na panj.

PRAVILNIK

zavarovalnega sklada »Slov. Čebelarskega društva v Ljubljani«.

1.

S sklepom društvenega občnega zbora v Celju leta 1935 je ustanovljen v okrilju društva zavarovalni sklad, ki mu je ožji odbor izdelal pričujoči pravilnik.

2.

Zavarovanje obsega nezgode, ki jih povzročijo čebele, če opikajo tuje osebe ali živali bodisi doma ali na paši ali pri prevažanju čebel, in sicer tiste nezgode, ki čebelar zanje odgovarja.

3.

Zavarovati se morejo le člani »Slovenskega Čebelarskega društva v Ljubljani«.

4.

Vsak zavarovanec plača v zavarovalni sklad določen prispevek, praviloma 1 Din po panju. Zavarovanci pa na društvenem občnem zboru ta prispevek lahko zvišajo ali znižajo.

5.

Zavarovalni prispevek mora član plačati najpозnejše do 1. marca vsakega leta. Kdor tega ni storil, ali je šele po 1. marcu vstopil v društvo, se v tistem letu ne more več zavarovati.

6.

Nezgodo je treba nemudoma prijaviti in opisati vodstvu sklada. Hkrati je treba navesti, kakšno odškodnino zahteva oškodovani in kakšna bi bila po mnenju zavarovanca primerna.

7.

Odškodnina za nezgode se izplača praviloma šele po 1. oktobru. Če je vsota vseh priznanih odškodninskih zahtevkov večja kakor je stanje sklada, se razdeli razpoložljiva vsota sorazmerno med vse zavarovance. Le v uvaževanja vrednih primerih se lahko izplača zavarovancu takoj del odškodnine, nikakor pa ne več kakor 50%.

8.

Zavarovanec ne sme odškodnine priznati in izplačati prej, dokler je vodstvo sklada ni odobrilo.

9.

V primeru nezgode si po potrebi ogledata dejanski stan dva pooblaščenca, ki jih določi vodstvo zavarovalnega sklada; po ogledu poročata o vsem vodstvu sklada.

10.

Za vodstvo tega zavarovanja izvolijo zavarovanci vsako leto na občnem zboru »Slov. Čebelarskega društva« poleg predsednika še dva člana. To vodstvo mora na občnem zboru društva podati poročilo o svojem delu. Tudi to poslovanje pregledajo društveni pregledovalci.

11.

Če zavarovanci sklenejo, da se zavarovanje ukine, se morebitni preostanek sklada razdeli

med zavarovance, pri čemer se upošteva trajanje zavarovanja in število zavarovanih panjev.

12.

Do občnega zbora v letu 1936 veljajo te-le prehodne določbe: 1. Prispevek v smislu 4. točke tega pravilnika se mora plačati najpозnejše do 1. avgusta. 2. Zavarovalni sklad vodi do prvega občnega zbora ožji odbor »Slov. Čebelarskega društva«.

Opazovalne postaje

Julij Mayer — Dob pri Domžalah

Tudi maj ni izpolnil naših nad. Koj prve dni meseca je pritisnil mraz, močna slana je pokrila livade in uničila cvetje. Nadaljnji razvoj rastlinja in s tem v zvezi tudi čebel pa so ovirali hladni vetrovi, ki so dobredno spihali čebelno pašo. Mnogi čebelarji so morali seči po medu in v sili celo po sladkorju. Nekateri opazovalci poročajo, da so čebele začele celo odganjati trote. Drugod so v hudem pomanjkanju izmetavale zalego (Skorno, Zakot), mnogo panjev je od lakote pomrlo!

Šele druga polovica maja se je umirila in dovolila naravi miren razvoj. Takoj so se panji opomogli in kar vidoma rastle ob sicer dokaj skromni paši. Vendar so bili A.-ž. panji godni za prestavo šele proti koncu meseca in se je prestavljanje zavleklo tja v mesec junij. Tudi roji so bili letos zelo pozni, šele po 25. maju, le Mokronog je imel roj iz kranjiča že 10. 5., bržčas je čebelar na pomlad panju krepko pomagal.

Bilanca donosa v maju pa je vsekakor zelo žalostna: 5 postaj javlja še vedno primanjkljaj, 6 postaj malenkosten donos pod 1 kg, 11 opazovalnih postaj je prineslo ta mesec pod 5 kg, 3 postaje so imele donosa nekaj nad 5 kg, le 2 postaji sta imeli dober donos nad 10 kg. Poročila govore, da je tod obilno zamedil hrast.

Kot posebnost poročam, da so nekateri roji 5. odnosno 6. dan po vsaditvi začeli nastavljati matičnike! Tako poročilo sem dobil iz Zakota, pa tudi v Dobu sem opazoval isto.

Čebelarji se pritožujejo zaradi zadnje pošiljke sladkorja s hudo ostro papriko. Nekateri trde celo, da so jim matice padale, drugi pravijo, da so panji zelo prišli ob žival. Vsi pač želijo, da bi v prihodnje dobivali nedenaturirani čisti sladkor, četudi bi zahtevala finančna oblast posebne sezname in imela vse tozadevne čebelarje pod posebnim nadzorstvom.

Juan Anton Scopoli o kranjski čebeli in čebelarstvu

Jos. Wester

(Dalje).

Kakor že omenjeno, je objavil Scopoli v IV. letniku svojega zbornika »Annus historico — naturalis« na prvem mestu »Razpravo o čebelah«. Najprej omenja, da je imel namen v tej razpravi dvoje obravnavati: razdelitev čebeljih vrst v posebne zvrsti in način, kako gojé v vojvodini kranjski voskonosne čebele (lat. apes ceriferae). Kar se tiče čebeljih vrst, je po Linnéjevem načinu ugotovil tri vrste,

in sicer na osnovi oblike ust, ki nam dajejo pri žuželkah gotovo najboljše ločilne znake. Glede čebelarstva samega pa da hoče natančno to povedati, kar je na svojih botaničnih izletih križem po deželi opazil in si zabeležil. Tem opazovanjem je dodal še nekaj opombic, da bi zadevo bolj pojasnil ter da ne bi golo poročanje zbudilo nejevolje pri čitatelju.

Scopoli deli ves čebelji rod v tri vrste: I. Eucera (čebela rogačka); II. Apis (čebela v ožjem pomenu besede) in III. Nomada (čebela selivka). Največ zvrsti — 16 — je ugotovil pri II. vrsti; najobširneje razpravlja o 16. zvrsti, ki jo nazivlje »apis cerifera« (čebela voskonoska). V opombi navaja: Ta edina gradi voščeno satje, med pa nabirajo tudi druge.

Mesečni pregled za maj 1935

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže						Toplina zraka			Dni je bilo										
		pridobil v			izgubil v			v mese- cu čistih dkg	največ pri- dobil	naj- višja	naj- nižja	sred- nja me- sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.													C°	
Blejska Dobrava . . .	577	—	—	—	65	60	80	—	205	—	—	+23	-2	+10·5	24	7	—	6	12	13	4
Breg-Križe	483	240	10	—	20	10	90	130	—	60	6	+24	—	+13	21	11	1	11	12	8	5
Kranj	385	5	10	185	70	95	45	—	10	75	28	+27	—	+13·5	29	12	—	8	18	5	24
Virmaše-Škofja Loka .	361	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+27	—	+14	29	13	—	6	15	10	27
Tacen-Šmarna gora .	314	—	90	190	105	145	60	—	30	70	28	+25	—	+13	30	8	—	11	9	11	20
Barje	289	—	35	265	70	120	60	50	—	75	20	+26	-2	+12	28	9	—	3	12	16	22
Dob	305	40	120	410	60	30	60	420	—	170	27	+25	-4	+11·7	26	12	—	10	9	12	16
Rova	350	—	—	130	120	50	35	—	75	85	28	+26	-2	+13	29	12	—	7	8	16	13
Škorno-Novi kloster .	450	80	140	140	90	95	125	50	—	95	20	+28	-3	+13·2	26	7	—	4	27	—	3
Sp. Ložnica-Žalec . .	252	30	25	285	75	145	25	95	—	60	25	+19	-3	+9·5	29	10	—	2	28	1	30
Leveč-Sl. Bistrica . .	355	—	50	250	150	—	50	100	—	40	28	+24	-3	+13·2	27	16	2	16	20	5	18
Muta	387	—	20	270	90	10	40	150	—	80	28	+27	-2	+16·5	29	11	—	4	19	8	23
Sv. Duh-Selnica . . .	536	65	130	205	35	25	10	330	—	40	31	+16	-1	+6·1	30	9	1	4	17	10	16
Studenci-Maribor . .	265	—	—	115	125	135	—	—	145	60	25	+27	-5	+12·7	27	9	—	4	11	16	17
Podova-Dravsko polje	255	—	15	110	70	10	—	45	—	30	28	+20	-6	+9	29	12	1	3	22	6	30
Cezanjevci	182	—	—	330	120	90	100	20	—	70	24	+28	-3	+13	25	15	1	6	2è	3	25
Nedeljica-Turnišče . .	170	—	50	420	125	25	25	295	—	125	26	+24	-3	+11·6	21	6	—	8	8	15	16
Žetale	322	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+26	-1	+14	25	12	1	7	14	10	15
Donačka gora-Rogatec	397	30	—	400	60	130	—	240	—	80	27	+29	-2	+14	26	11	1	7	12	12	7
Kozje	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+26	-3	+13·2	27	10	1	4	17	11	23
Leskovec-Krško . . .	186	—	110	430	100	—	—	440	—	80	28	+26	+2	+14·5	29	10	—	2	19	10	3
Zakot-Brežice	156	—	110	1090	150	100	—	950	—	200	30	+27	-2	+13·2	31	7	1	3	19	9	5
Bučka	307	—	465	1050	90	25	55	1345	—	178	25	+28	—	+14·7	30	8	—	7	17	7	27
Krka	300	10	60	400	105	20	25	325	—	75	27	+25	-2	+13	24	6	—	8	10	13	13
Mokronog	251	—	175	470	100	135	—	410	—	100	27	+31	—	+15·8	28	3	—	6	12	13	3
Št. Vid-Stična	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+26	-4	+13·7	21	10	—	12	14	5	6
Cerknica	575	60	45	55	20	30	10	100	—	25	25	+24	-3	+11·7	29	13	1	3	24	7	26
Sv. Gregor-Ortnek . .	736	—	75	95	70	65	25	10	—	25	12	+24	+3	+12·5	27	11	—	6	5	20	23
Novo mesto	180	105	205	800	80	40	70	900	—	130	22	-29	-3	+14·7	30	8	—	6	11	14	18
Šmarjeta	375	45	280	660	15	—	—	970	—	140	22	+26	+2	+14·4	27	9	—	6	8	17	14
Valpča vas	280	300	365	720	10	15	15	1345	—	225	25	+25	+6	+13·6	26	11	—	6	14	11	10

Vsi panji so A.-Z. sestava.

Torej je dal Scopoli nazivu »cerifera« prednost pred nazivom »mellifica« (medotvorka), ki ga rabi v svoji »Entomologiji«. Nato omenja njene značilne poteze (po Linnéju) ter pravi: Gojé jo radi obilice in koristi medú in voska, ki ga nabira. Samotarske še nisem videl, kakršna pa ni redka v gozdovih na Poljskem. Družna žival ustvarja družine, ki obstoje iz matice, trotov in čebel delavk.

Matica, kraljica (lat. regina) — naši rojaki jo zovejo »maternca«,⁴ ker jo enodušno smatrajo za mater vseh drugih.⁵ Rodi se iz jajčeca delavke⁶ v obširnejši celici (katerih je v enem panju 6—10, včasih tudi manj); pitati se mora z boljšo hrano, je večja od brezspolnic, ima krajše čeljusti, okroglejšo glavo, sesalo dvakrat daljše, noge bolj iztegnjene, zadnje goleni rumenkaste.⁷ Želo, k je z njim obožena, redkokdaj uporabljaja; če pa piči, ga zopet vase potegne in ne pogine radi pika kakor čebele. V začetku februarja leže jajčeca ter nadaljuje ta opravke tja do pasjih dni.

Troti (lat. fuci), imenovani »Trotta«,⁸ se splošno smatrajo za matične može, četudi nekateri menijo, da služijo čebelam. Kdo pa je videl kedaj spolni spoj⁹ v panjih? Ali ni veliki Swammerdam ugotovil, da t. zv. spolovila trotov ne morejo prodreti v telo samice? Kako torej se oplajajo jajčeca matice, ko je dognano, da troti nekaj pripomorejo za ustvaritev potomstva?¹⁰

⁴ Scopoli piše slovenska imena v tedaj običajni bohoričici, torej: Maternca, Trotta. Prav oblika »trotta« namesto troti ali trotje kaže, da je bil Scopoli naš jezik tuj ter da se ga je za svojega bivanja v Idriji le za silo naučil. — W.

⁵ To doslej od vseh za nezmotno, sprejeto mnenje je nedavno izpodbijal Voltaire, Singularité de la Natur.

⁶ Proti mnenju Réaumurja, Swammerdama, Linnéja in drugih.

⁷ Matice so večje, podolgate, z bolj ravnimi nogami, leskeče, gladke, brez dlak. Col. — Odlična je oblika matice. Sen. — Ima izredno obliko, ravne noge, hodi bolj pokonci, na čelu se ji svetlika neka lisa kot diadem. Plin.

⁸ Zalega trotov je poznejša, namenjena tako rekoč za službo čebelam. Plin.; nasprotno trdi Var.: Ti jim ne pomagajo in le med zauživajo.

⁹ Nikoli še ni kdo videl spolnega spoja čebel. Plin. Isto trdi Aristoteles. — Čudil se boš, da so se čebele navzele te navade, da se ne vdajajo ne telesni združitvi niti ne razkrajajo teles mlaha v spolni pohoti. Verg.

¹⁰ Vendar se zdi, da troti nekaj prispevajo za potomstvo na ta način, da čepa na semenih, iz katerih se obrazujejo čebele. Zato jim zaupljivo dopuščajo, da mladi zarod gojé in vzrejajo. Col. — Povsem drugače pa sodi o tej zadevi Swam., ki trdi: Predstavljam si kot gotovo, da se matica opleni od močnega vonja izlitega moškega semena, zakaj spolovilo pri trotih ni samo nepreklanjano, ampak tudi nesposobno, da bi prodrlo v matičino telo.

Čebele, delavke (lat. operariae) so brez spola (lat. neutrae), manjše, nabirajo obnožino (lat. propolis),¹¹ med,¹² vosek in hrano; ljubijo zmerno toploto in suh zrak; prija jim samota, prijetni vonji in čisti kraji; budne so, neutrudne, snažne, zlasti se odlikujejo po vohu; stavijo voščene šesterokotne celice, polnijo jih zdaj z nektarjem cvetlic, ki ga prede-lajo po svoji življenjski naravi, zdaj polagajo vanje zametke sester in zlasti novih matic ter jih gojé in pitajo. Trote pomoré, ko so postali nepotrebni, in jih ven pomečejo; izganjajo od starosti oslabele, slabotne in bolne sestre, odpravljajo nesnažo, preganjajo prihajáče in se nobenega napora ne ogibljejo, samo da pride novi zarod nepoškodovan na svetlo. Nikar ne mislite, da so ene čebele, ki nabirajo nektar, druge pa, ki nudijo mlademu zarodu hrano.¹³

»Ob matici čili navdaja vse misel le ena«, ali kakor je dr. J. Šubic poslovenil ta Vergilov stih:

»Dokler kraljica živi, med njimi kraljuje edinstvo«.

Prvo opazovanje.

Na Notranjskem gojé čebele z manjšim dobičkom in v neugodnejših razmerah kakor pa drugod. Temu je vzrok kamenito in nerodovitno hribovje, silno divjanje vetrov,¹⁴ pomanjkanje gozdov in suši bolj izpostavljena zemlja. Zato so njive manj plodne in kmetje povsod ubožni; ti so čestoprilsiljeni, da prodajo še tiste panje, ki jih imajo. Vrhutega imajo prekleto navado, da čebele moré, kar je pač najpogubnejše od vsega. Kaj se more torej od teh nevednih in v revščini garajočih ljudi pričakovati? Uspeh bo isti, če jih ali z grožnjami priganjaš ali z nagradami vabiš. Svoboda kmetijstvo dviga, strogost zakonov pa ga zatira; zato bi se le-ti morali svojstvenemu značaju podnebja in prebivalstva prilagoditi. Tudi imajo tu graščinski oskrbniki navado, da podložnike silijo, da edino njim, ne pa tudi drugim med prodajajo. Iz tega sledi, da čebelarji iz strahu gospódi med za vsako ceno oddajajo, sami pa ne morejo nobene ugodnejše kupčije

¹¹ Obnožina je iz gostejše snovi. Plin. — Nabirajo jo na topolu, vrbi, brezi in gradnu (ceru). Gleditsch.

¹² Med je dvojen: naravni in umetni. Prvi je sladka rosa. Arist., Plin., Verg. Bolje: sok potéč se iz cvetlic. Umetni med je užiten, odličnega okusa, pripravljaja se iz rastlinskih sadov. Tak med, napravljen iz grozdja, je poslal Jakob Jožefu. Sličen med so pripravljali Babilonci iz palmovih sadov (datljev), tudi iz tamariske in pšenice.

¹³ Tako menita Plin. in Verg.

¹⁴ Vetrovi branijo namreč hrano nositi domóv. Verg.

sklepati. Trdi se sicer, da je to v prid cesarski blagajni, ker bi se graščinski davek na drug način težko iztirjal. Toda lahko se uvidi, da je ta izgovor jalov, če pomislimo, da se morejo ti zasebni monopoli raztegniti tudi na one, ki davek lahko v drugi obliki plačujejo, in da je isto, če oskrbnik od podložnika blago iztirja ali če za kupca ceno prisilno določi (sekvestrira).

Druugo opazovanje.

Gorenjska stran ima bolj večje in mnogoštevilnejše poljedelce. Veselje jih je gledati, kako spretno vsak dan led ob žrelu odstranjujejo, kako v začetku februarja panje pridno čistijo od mrtvih čebel in kako ljudstvu vsekozi do češpljevega in češnjevega cvetja vsak dan primerno hrano kladejo. V višjih legah prenašajo kmetje po opravljeni košnji panje na take kraje, kjer krasi obilno posejana ajda polja z medovitim cvetjem.¹⁵ Tako plačajo svojim varuhom gotov denar, seveda z visokimi obrestmi, ko le-ti svoje panje, ko so bili prej prazni medú, s tem sladkim sokom obtežene domov dovažajo. Toda take obilice medú čebele ne dobé z zgolj marljivostjo, ampak pogosto tudi z nepošteno tatvino; zakaj vonj medú,¹⁶ dehteč iz drugih panjev, privablja lačne čebele, zato se dogajajo križem tatvine in pritožbe. Radi tega je na nekaterih krajih prepovedano, da bi podložniki tuje panje sprejemali, razen če je v njih zadostna zaloga medú.¹⁷

Tretje opazovanje.

V Vipavskem okraju se je več ko enkrat opazilo, da je iz dveh panjev v teku enega leta izletelo sedem do osem rojev. Tu ugaja tem žuželkam pač toplejše podnebje in množica medovitega cvetja po bližnjih gričih. Tam tudi prej rojé, zimski dremez jih pozneje obide in radi tega laže kakor drugje svoj zarod množé. Zato je obžalovati, da imajo ondotni prebivalci tako malo panjev, dasi bi mogli imeti od njih več dobička kakor od vinskih trt, ki radi solnčne pripeke in silne burje prav

¹⁵ V krajih, kjer zmanjka primerne cvetja, poroča Hyginus, je treba čebele prepeljati v druge kraje (s poznejšim cvetjem), kakor se dogaja v Ahajski pokrajini, kjer prevažajo čebele v atiško pašo, na otoku Evboji, na otokih Kikladih, kjer jih zvažajo na Skyros, iz vseh krajev Sicilije pa v Hyblo (ki je slovela po najboljšem medu). C o l.

¹⁶ Zato vodi čebele po zraku, četudi daleč, vonj medú. L u c r.

¹⁷ Zato je treba paziti, da močnejše ne uničijo šibkejših... Boreče se čebele je treba poškopiti s sladko vodo, na kar ne samo prestanejo z borbo, ampak se med seboj združijo ter se ližejo. V a r.

pogosto prevarajo nado vinogradnikov. O da bi dali višji podložnikom dober zgled ter jim pokazali pot, po kateri bi si lahko omilili revščino, ki jih tare!

Četrto opazovanje.

V planinskih krajih Kranjske proizvajajo čebele manjšo zalogo medú, toda več rojev, nasprotno pa dajejo v ravnem delu iste dežele večjo množino voska in medú, a manj zaroda. To je tudi edini razlog, da se na više ležečih in planinskih krajih panji ceneje prodajajo kakor po drugod. Tudi razploditvi bolj prija vlažno in deževno vreme kakor suho. Tu tudi prav lahko pomrjejo one čebele, ki jih, vajene milemu podnebjju, prehitro prenesó v hladnejše kraje.¹⁸ Zato je gotovo, da se mora korist, ki jo čebele gospodarjem donšajo, sploh pripisovati ne samo njihovim marljivosti, ampak tudi svojevrstnemu značaju sleherne pokrajine.

Peto opazovanje.

Naše panje navadno izdelujejo iz mehke lipovine, vrbovine ali jelovine.¹⁹ Za najboljše smatrajo one panje, ki sestojé iz štirih jelovih deščic, pol palca debelih, poltretji čevlji dolgih in skoraj trinajst palcev širokih.²⁰ Stranski deščici pribijejo z železnimi žebli na zgornjo, spodnjo deščico pa staknejo s stranskima s premičnimi kavliji, tako da morejo panj vsak čas otrebiti nesnage in pokvarjenega satja. Sprednja stran panja obstoji iz končnice, ki je s posebnim utorom spahnjena s stranskima deščicama in ima dve odprtini, ki sta ne več ko četrt palca visoki in ne nad tri palce široki.²¹ Oboje žrelc ostane odprtih, dokler je toplo vreme, sicer pa eno žrelce zapró. Zadnjo plat zaslonijo z drugo deščico, in sicer tako, da jo lahko po mili volji odmaknejo in zopet pripravó.

¹⁸ Novost podnebjja jih vznemirja. C o l.

¹⁹ Slamnate kot mrazu in vročini manj podvržene priporoča S o c. o e c o n. B e r n (Gospodarsko društvo v Bernu), lesene Gallo (ital. čebelar), iz ljubja V a r., iz šibja ali vrbine na tkalski način spletene C o l. Najslabši so iz debel izvotljeni, kakršne sem videl na Ogrskem.

²⁰ Od primerne obsega panjev zavisi često uspeh vsega ljudstva. A c t a s o c. a p i a r. (Spisi čebel. družbe), 1767. Predpisani obseg je naši deželi prikladen in daje en panj gotovo petdeset funtov medu. S c o p. — Stari dunajski čevlji meri 31·6 cm, palec (cola) 2·63 cm, črta pa 0·219 cm. — W.

²¹ Odprtine morajo biti zelo ozke, da čim manj mraza propuščajo, da je prostora za trup le ene čebele in da ne more strupeni kuščar ali zoprni rod skarabeja (govnača) ali metulja svetlobežne večje satov izropati. C o l.

Šesto opazovanje.

Jasno je torej, da v naši deželi panje vodoravno, ne pa navpik postavljajo, ker je prvi položaj najprikladnejši za razploditev, drugi pa za pridobivanje medu. Žrelca so v teh krajih tako obrnjena, da gledajo na ono stran ekliptike, ki so jo zvezdoslovci označili z ovnom;²² tako namreč ne le zavarujejo čebele pozimi in spomladi mrzlejšega vetra z vzhodne strani, ampak s tem tudi dosežejo, da jih pomladanski solnčni žarki prezgodaj ne izvabijo ter jih mraz hladnih noči ne uniči.²³ Nekateri čebelarji svoje panje tako nameščajo, da zavzamejo le-ti zdaj spredaj, zdaj zadaj višji položaj. Sprednjo stran privzdignejo v času, ko gradi novi roj prve sate, da jih naredi najprej blizu žrelca; tako jih manj izpostavljajo roparicam in morejo njih delo lažje opazovati. Zadnjo stran pa privzdignejo, ko se v prednjem delu pokaže satje, tako da se more vlaga iz panja sama od sebe odcejati in da čebele mrtvice tem lažje odstranjujejo.²⁴

Sedmo opazovanje.

Kranjske čebele v zimskem času na razne načine varujejo mraza. Eni jih namreč v posebnih shrambah pokrijejo s slamo, drugi jih preneso v temačen prostor, drugi zopet jih spravijo v lesene zaboje. Nekateri imajo tudi navado, da vsak teden mrtvice in nesnažo, ki se nabere pred žrelcem, potrebitjo, ob nekaterih dneh pa led (izpred žrelca) odstranijo. V drugi polovici februarja potrosijo sneg pred čebelnjakom s prstjo, da tem hitreje skopni; v istem času spravijo tudi panje iz temnih prostorov na svetlo. Nekateri čebelarji odmaknejo v začetku pomladi spodnjo deščico v panju, postržejo mrtvice in nesnažo, nato pogledajo, ali se nahaja v satju zametek nove matice ali zalega trotov. Če namreč te ni, podtaknejo kos drugega sata, ki vsebuje ličinko matice, da tem zanesljiveje in hitreje dobé roj. A razen tega opozarjajo, da se ni treba žuriti, ker dobi šibkejša družina pozneje svoj zarod, in da je zato treba paziti, ali donasajo čebele »kruhek«²⁵ ali ne. Če se pokaže prvo,

²² Torej so Scopoliju panji obrnjeni proti jugozapadu, medtem ko postavljajo sedanji čebelarji čebelnjake najrajši proti jugovzhodu. — W.

²³ Čebelnjak mora biti obrnjen proti zimskemu poldnevju, daleč od hrupa, ne na vročem in ne na mrzlem kraju. C o l. Če so namreč panji cel dan poletnemu solncu izpostavljeni, se med razleze in se čebele zadušé ali pa z medom pomazane poginejo. H a n n o v. M a g a z.

²⁴ Sprednji konec naj bo bolj naprej nagnjen kakor zadnji. C o l.

²⁵ Teža odlaga v nekatere celice, iz nježa tvorijo vosek. S w a m.

je to zanesljiv znak, da bo novi zarod srečno uspel, sicer pa je treba ljudstvu takoj odpo- moči s privzeto (adoptivno) matico.

Osmo opazovanje.

Donosa čebelarstva ne iščejo povsod na isti način. Večina čebelarjev izreže iz panjev, bogatejših z medom, eno tretjino satja,²⁶ drugi pa samo to odvzamejo, kar so čebele nanesele v škatlo, poveznjeno na panj; drugi zopet, čeprav jih je le malo, podkade čebele z dimom ter satje do dna izpraznijo. To pobiranje medu se začne večidel proti koncu meseca junija,²⁷ ker se ljudstvo takrat manj množi in ima največ medu. In to se ne vrši brez previdnosti, da ne pridejo v stisko ali da ne poginejo, če bi jim zmanjkalo hrane.²⁸ Zato imajo nekateri umnejši čebelarji navado, da panje, ki so težki od medu, na druge nastavijo, v katerih je le pičila zaloga medu, tako da oba, oskrbljena z zadostno hrano, prihodnje leto tem uspešnejše zarod pomnožita. (Pride še.)

Kako moj sosod ozdravi trotovca

Anton Dolinski.

Takole v pomladnih in poletnih nedeljskih dopoldnevih je včasih kaj prijetno obiskati kakkega soseda čebelarja. Pa tudi koristni so taki obiski, zlasti začetnik čebelar si ob takih prilikah lahko znatno izpopolni svoje strokovno znanje, in tudi starejši čebelar si večkrat pridobi kakšno drobtinico, ki jo potem v potrebi lahko uporabi.

Tudi sam večkrat obiščem sosednje čebelarje, da se nekoliko pogovorimo o naših muhah, o njih vrlinah in napakah, oziroma o veselju in težavah, ki jih nam provzročajo. Tako mi je med drugim ob neki taki priliki pripovedoval sosed, že starejši čebelar, kako ozdravi trotovca.

Pravil mi je takole. Ako včasih zaradi pomankanja časa pri kakšnem panju prepozno opazim, da je brez matice ter že zalegajo trotovke, ga ozdravim, da sprejme drugo matico, na tale način.

²⁶ Nekateri pravijo, da je treba devet desetnin odvzeti, eno pa pustiti. V a r. Drugi puste od te bere čebelam eno dvanajstino. P l i n. Drugi zopet eno polovico, vendar ta izmera ni po vseh krajih določena, ker je v prid čebelam pač treba v poštev jemati množino cvetja in donosnost paše. C o l.

²⁷ Ko opazimo, da čebele trote izganjajo. C o l.

²⁸ Na Kranjskem doslej še niso videli panja, ki bi v njem čebele pozimi in spomladi nad deset funtov medu zaužile. S c o p.

Znano je namreč že vsakemu starejšemu čebelarju, da trotovcu neradi sprejemajo dodano matico ter jo navadno umorijo. Zjutraj, ko čebele še mirujejo, najbolje je kako hladnejše jutro, poberem vse sate s čebelami in s trotjo zalego iz panja ter ometem vse čebele v drug prazen panj, ki ga nato postavim v čebelnjak, toda kolikor mogoče proč od mesta, kjer je bil trotovec, navadno prav v vrhno vrsto. Žrelo temu panju popolnoma zaprem, zadi mu pa odprem dušnik, da se čebele ne zadušijo. To je zelo važno. Čebele pustim prvi dan zaprte brez matice in satja, da se dodobrega zavedo osirotelosti. V izpraznjeni panj, iz katerega sem prej pobral satje in čebele, predenem malo rezervno družinico z matico, s čebelami in s satjem vred. Takih rezervnih družinic bi moral imeti vsak čebelar nekaj v zalogi. Ker ima družinica le malo satja, dodenem tudi še nekaj satov od prejšnje družine, zlasti takih z medom ali obnožino. Nikakor pa ne smemo dodajati satov, v katerih je trotova zalega, ker bi nam stare čebele skoraj gotovo umorile dodano matico. Drugo jutro pa zaprtim osiro-

telim čebelam odmašim žrelo, in kmalu se začnejo polagoma vračati v svoj stari dom, v katerem se pa ne čutijo več tako domače, ker najdejo tam že prej omenjeno rezervno družinico. Po enodnevnem neljubi ječi, ko se vrnejo v stari panj, so zelo pohlevne, zlasti še zato, ker se le polagoma vračajo, ter se prav kmalu sprijaznijo z rezervno družinico.

Tako ravnam že več let, je rekel sosed, in vselej se mi posreči, da ozdravim trotovca, dočim sem prej, ko sem postopal drugače, vse pokazil, ker so mi čebele vedno umorile dodano matico.

Taka družina si lahko potem do jeseni še precej opomore. Z dodano družinico, čeprav je bolj slabotna, panju precej pomagamo, zlasti še, če ima vsaj nekoliko zalege.

Ker se včasih tudi skrbnemu čebelarju lahko pripeti, da najde v čebelnjaku kakega trotovca, naj ga poskusi ozdraviti na zgoraj opisan način, pri tem pa seveda vsekakor potrebuje tudi rezervnih družinic z dobrimi, mladimi maticami. To je prvi pogoj vsakega uspešnega čebelarstva.

Društvene vesti

Izpiti za bolezenske izvedence (strokovnjake) se pričnejo za one čebelarje, ki so se udeležili tečaja meseca maja t. l., dne 15. julija ob 10 v Ljubljani v Drž. Veterinarskem bakteriološkem zavodu, poleg cerkve svetega Petra.

Tečaji za čebelarke učitelje in mojstre se bodo nadaljevali in dokončali v dneh od 8. do 13. julija t. l. Prvi tečaj o vzreji plemenskih živali (matic) se prične dne 8. julija točno ob 10 pri čebelnjaku prof. gosp. Verbiča v Ljubljani, Streliška ulica 32 in bo trajal 2 dni. Dne 10. julija bo tečaj za spoznavanje, pridobivanje in porabo medu, za čebelarstvo pravo, organizacijo in zgodovino. Dne 11. julija pa tečaj ja kuhanje in uporabo voska. Dne 12. in 13. julija pa bodo teoretični in praktični izpiti iz vse snovi za tečajnike, ki bodo za to pripravljeni in se bodo vsaj do 1. julija prijavili. Za ostale bodo izpiti meseca septembra.

Čebelarški vlak. Pozivamo vse gorenjske čebelarke podružnice, da sporoče glavnemu tajništvu glede čebelarkega vlaka, ki bo vozil čebele meseca avgusta na ajdovo pašo, sledeče podatke: 1. Kdaj naj vozi vlak. 2. Kje bodo čebele nalagali. 3. Kje se bodo čebele odlagale. 4. Koliko vagonov čebel se bo nalagalo na posameznih postajah. Te podatke

moramo imeti vsaj do 20. julija t. l. Ta vlak velja za prevoz čebel po gorenjski železniški progi. Za druge proge vlaki niso bili doslej uvedeni. Če bi jih čebelarji želeli, jih je treba še organizirati. Treba je zato, da se društvo pošljejo navedeni podatki.

Prvi letošnji roj. Zastavo prvega letošnjega roja nosi menda roj iz čebelarstva g. Rudolfa Deželaka iz Tolstovega pri Laškem. Dobil ga je že 28. aprila in bil je zelo močan. Prekomorniki si osvajajo modre trakove za najhitrejšo vožnjo preko oceana. Naši čebelarji pa si osvajajo trak prvih rojev. Zakaj pa ne bi tudi mi v tem smislu malo tekmovali. Zaradi letošnje pozne in mrzle ter deževne pomladi je roj gosp. Deželaka res nekaj izrednega.

Jugova knjiga. Smo v letnem času, ko so čebele na višku svojega razvoja. Veliko vprašanje pa je, ali je tudi vsak čebelar na višku svoje čebelarke izobrazbe, da more ustrezati zahtevam naprednega čebelarstva? Vsem tištim, ki jim na čebelarški izobrazbi še manjka, priporočamo, da si kupijo novo Jugovo knjigo, ki jim bo gotovo v pomoč v vseh čebelarških vprašanjih. Knjigo vsi čebelarji, ki so jo čitali zelo hvalijo in se jim je močno priljubila. Mora že biti dobra, če je splošna ocena tako pohvalna. Zato jo hitro naročite tudi vi, ki jo še nimate. Velja od 1. julija dalje vezana v

celo platno 50 Din, mehko vezana 40 Din. Za poštino je poslati še po 5 Din za vsako knjigo. Knjigo dobite v glavnem tajništvu društva, v Društveni čebelnari, pa tudi po knjigarnah.

POROČILO O ODBOROVIH SEJAH OSREDNJEGA DRUŠTVA

XIX. seja dne 23. maja 1935. Odbor je razpravljal na tej seji razne društvene zadeve. Vzel je na znanje poročilo gosp. predsednika o tečaju za čebelarke učitelje, mojstre in izvedence, ki je bil od 13. do 18. maja. Udeležilo se ga je 28 čebelarjev, in sicer 12 za čebelarke učitelje ozir. predavatelje, 5 za čebelarke mojstre in 12 za čebelarke izvedence. Na tečaju so predavali gg. dr. Hribar, dr. Kocjan, prof. Verbič in župnik Pernel. Trije kandidati, ki so lani v jeseni položili že teoretični izpit iz čebelarstva, so po tem tečaju položili še praktični izpit, na podlagi česar jih je komisija aprobirala za čebelarke predavateljke oziroma učiteljke. Odbor je potrdil še nekatere račune, ki so v zvezi s tečajem. Društvo je dobilo 10 komadov novih osvetljenih panjev, da jih preizkusi. Oddani so bili čebelarskim strokovnjakom v preizkušnjo. Odbor je razpravljal o nabavi sladkorja in o nakupu parcele za bodoči Janšev dom.

XX. seja dne 6. junija 1935. Odbor je razpravljal izključno le o nakupu parcele za bodoči Janšev dom in o osnutku kupne pogodbe, ter dal pooblaščenecem, ki vodijo nakup, še nekatera navodila ter jih pooblastil, da smejo nato kupno pogodbo podpisati.

Dopis

Iz Kapele pri Radencih. Predvsem moramo znati ali priznati, da je uspeh v čebelarstvu odvisen od dobrih matic in njih lastnosti. Zato mora čebelar predvsem skrbeti, da bo imel vedno le dobre matice, ne pa slabih. Plemenjak se dobro razvija le do časa, dokler ima rodovitno matico. Kakor hitro pa matica ne more več izpolnjevati svoje naloge, začne družina pešati in peša, dokler je ni konec, ako ji čebelar prej ne pomaga. Pomagamo ji le na ta način, da ji izmenjamo slabo matico z

dobro. Matica je dobra, ako je plodovita in ako pravilno zalega. V močnih družinah, ki se odlikujejo v razvoju in donosu, matic ne bomo zamenjavali, dokler nam družine v vsakem oziru ustrezajo. V čebelarskih knjigah in časopisih večkrat čitamo, da so mlade matice najboljše. Praksa pa nam dokazuje nasprotno, namreč da vrednost matic ni odvisna od starosti, ampak le od rodu, iz katerega izvira, ter so včasih triletne celo štiriletne matice boljše od enoletnih. Čebelar ne more vselej spoznati starosti matic po njeni vnanjosti, če je ni po prahi zaznamoval s trajno barvo. To pa stori zategadel, ker mu lahko med letom čebele matico preležajo. Zato je zelo koristno mlade matice takoj po prahi zaznamovati z barvo, da imamo pregled o njih starosti in kakovosti. Vsi plemenjaki žal niso dobri, in nam še poleg tega skoraj vsako leto tekom zime ali pa zgodaj spomladi kak panj osiroti. Tudi ob času rojenja marsikateri izrojenec izgubi matico na prahi. Zato pa moramo imeti na razpolago nekaj rezervnih matic, katere smo si vzredili od najboljših plemenjakov. Pri izmenjavi matic moramo upoštevati to-le: Družinam, katere so imele oprasene matice, jim moramo dati zopet opraseno matico, kajti če bi jim dali neopraseno, bi jo čebele takoj umorile. Z izmenjavo matic pričnemo v mesecu juliju in v začetku avgusta. Prednost te izmenjave je, ker imamo ob tem času največ rezervnih oprasenih mladih matic v pršilčkih, dalje da nam dodana matica začne takoj pridno zalegati (če je količkej dobra paša). Potem se množi zalega, da imamo ob ajdovi paši že prav močne družine, s katerimi nam je potem mogoče izkoristiti to glavno jesensko pašo. Nazadnje pa nam je še v korist, da imajo te družine mnogo mladih čebel za prezimovanje, kar je seveda za plemenjake glavno. — Jakob Ketiš.

Vești iz podružnic

Kamniška podružnica priredi v nedeljo 7. julija po prihodu prvega vlaka izlet v Bistrico k plemenini postaji. Tja grede se ustavimo v Bistričici pri čebelnjaku gosp. Hrovata, kjer bo gosp. predsednik prof. Verbič praktično razkazal delo okoli vzreje matic in potem v Bistrici vsajanje v plemenilnike. Ker je vzreja in zamenjava matic prvi pogoj za uspešno čebelarjenje, ste vsi čebelarji najvljudneje vabljeni.

Iz Jurjevcev. Na željo čebelarjev vasi Lancova vas, Tržič in Jurjevci je priredil g. Fr. Lenarčič iz Ptuja predavanje o čebeli-sivki in o modernem načinu čebelarjenja. Predavanje je bilo v dvorani gostilne Šmigovec v Jurjevcih na binkoštni ponedeljek ob 15. Obisk je bil zadovoljiv. Po skoro dveurnem predavanju je prečital predavatelj nova društvena pravila, zlasti točke o podružnicah, ter

čebelarjem priporočal ustanovitev lastne podružnice. V pripravljalni odbor so bili izvoljeni: gosp. Koncijan Josip za predsednika, g. Zupanc Albin za tajnika in blagajnika; gg. Ravnik Albert, trgovec, Mlakar Martin, Muzek Franc pa za odbor-nike. — K novi podružnici je takoj pristopilo 15 članov. — V složi je moč!

Podružnica Krtina. Malokedaj se oglašamo, vendar se moramo, da ne boste mislili, da smo sami zaspanci in da je v naši podružnici mrtvilo. Delamo bolj na tihem, a vneto. Dne 26. maja smo imeli predavanje pri čebelnjaku g. Mayerja, šol. upravitelja v Dobu. G. Mayer je zelo agilen in priraja vsepovsod predavanja, za kar smo mu zelo hvaležni.

Tudi naše predavanje je bilo zelo zanimivo, to pa radi tega, ker je predavatelj vse ponazoril pri

čebelnjaku. Predaval je o življenju čebel, o narejanju prašilčkov. Ogledali smo si tudi njegove čebelne družine. Pokazal nam je tudi vse potrebščine, ki so potrebne pri ogrebanju rojev, zlasti smo se zanimali za vršo. Predavatelj nam je pokazal tudi lovljenje rojev v vršo.

Udeležencev je bilo 26, ki so se tudi po predavanju fotografirali. G. Mayerju se prav iskreno zahvaljujemo za pouk v čebelarstvu in ga prosimo, da večkrat pride med nas.

Prvi roj je imel član naše podružnice 15. maja. Seveda je rojil iz čebelarjevega žepa, ker čebele niso spomladi nabrale niti toliko, da bi se preživele, zato so pravi čebelarji morali globoko poseči v žep, da so ohranili čebele pri življenju. V naši okolici imamo seveda tudi čebelarja, ki je krmil čebele s hruševno vodo. Kako se mu bodo kaj obnesle, smo zelo radovedni.

Naša podružnica obstoja že 17 let. Od prvih članov, ki jih je bilo ob ustanovitvi preko 40, so ostali zvesti člani samo še trije.

Naši gozdovi se zelo redčijo. Zlasti so v zadnjem času ljudje posekali mnogo kostanja. Če bodo to nadaljevali, bomo čebelarji prisiljeni čebele prevažati na pašo v druge kraje, mnogi pa bodo opustili čebelarstvo in število praznih čebelnjakov se bo povečalo.

Člani s papriciranim sladkorjem niso zadovoljni. Mnenja smo, da paprika škoduje čebelam, saj še zdravnik ljudem ne priporoča uživanje paprike, popra itd., kako more potem biti dobra paprika za čebele. Umestno bi bilo, da bi čebelarji dobivali za krmiljenje čebel čisti sladkor.

Mnogi, ki letos niso krmili čebel, so imeli precej mrličev. Vreme in paša se je v zadnjem času zboljšala in čebelarji upamo, da bomo letos rabili po dolgem času zopet točilo.

Zelo potrebno bi bilo tudi, da bi nam oblasti preskrbele brezplačne sadike medecih rastlin, ki bi jih čebelarji posadili na primernih krajih.

V kratkem nas zopet obišče g. Mayer, ki bo imel predavanje pri čebelnjaku g. Perka Ivana, šol. upravitelja v Vrhpolju. Opozarjamo že sedaj člane na to predavanje, vabila pa bomo pravčasno razposlali.

Naši novi čebelarški učitelji. Gospoda šol. upravitelja Julij Mayer iz Doba in Henrik Zdešar iz Št. Janža ter gosp. župnik Fran Koželj iz Male Loke so teoretičen izpit iz čebelarstva, ki so ga

napravili preteklo jesen, dne 18. maja dopolnili še s praktičnim izpitom, na podlagi česar jih je izpraševalna komisija spoznala za sposobne za po- učenje čebelarstva. Gosp. Mayerju je bila priznana odlika.

Društvena čebelna plemenilna postaja na Kopiščih ob Kamniški Bistrici je začela poslovati. Vabimo čebelarje, da se poslužujejo postaje in jih opozarjamo, da so bile določbe glede uporabe objavljene v majski številki »Slov. Čebelarja«.

I. SHOD ČEBELARJEV KRANJSKEGA SREZA.

Dne 12. maja t. l. je bila na slovesen način otvorjena nova opazovalna postaja v Kranju pri čebelnjaku gosp. Alberta Roossa, davč. nadupravitelja v pok. Izredno lepo je tolmačil gosp. šolski

upravitelj Julij Mayer iz svoje bogate izkušnje velik pomen čebelarških opazovalnic za posameznega čebelarja in celi srez; poglobil je tudi naše znanje o ureditvi pasišč in narejenih rojih. Nato je bilo zborovanje v prostorih hotela »Stara pošta«, ki je bilo posvečeno vprašanjem razdelitve pasišč v srezu, organizaciji malih čebelarjev, izboljšanju ter večji rentabiliteti naše panoge gospodarstva. Živahne debate so se udeležili zlasti gg. I. Japelj in K. Česen iz Kranja ter Fr. Križaj iz Naklega. Posebno zahvalo dolgujemo gosp. Juliju Mayerju za obile nasvete in navodila ter želimo, da bi prav pogosto prišel med nas. Iskrena hvala tudi vsem zastopnikom podružnic kranjskega sreza, ki so se udeležili čebelarškega shoda. Povsod v svojem okolišu naj delujejo na vzajemnosti gorenjskih malih čebelarjev!
Dr. Jos. Zontar, tajnik.

Drobiž

Ali je v hribih nad Selcami čista čebelarška pasma? Prejeli smo sledeči dopis: »V beležki 'Propagirajmo rejo čiste domače pasme' (Sl. Čeb. št. 6 — 1935) pravite med drugim, da so ravno v kranjskem okraju, visoko v hribih nad Selcami (Dražgoše, Podbelica) še popolnoma čiste sivke«.

Jaz sam sem se mudil štiri dni v teh krajih in oblazil vse naselbine ter stikal za čistimi kranjkami. A na žalost ni noben kraj menda po Sloveniji tako 'zasmrajen' za bastardi kot ravno Dražgoše in Podbelica. Na primer: L. iz D. ima le 2 panja, ki sta bila takrat (l. 1934) še kolikor toliko siva, vse drugo ima pa starde in nekatere skoro čiste italijanke. V Podbelici je šest čebelarjev, nobeden od teh

pa nima čistega 'blaga'. Le v Železnikih sem videl še sivo blago. In pa edini čebelar sploh v tem kraju v Rudnem ima še dostojno sivo, popolnoma sivo čebelo. Če to ne verjamete, pojdite sami v te kraje in — nikoli več ne boste priporočali teh krajev.« Boris Lah

Prav nam je to pojasnilo, da ne bo kdo po nepotrebnem iskal čistih čebel tam, kjer jih po zatrdilu in prepričanju gosp. Laha ni.

Da sem priporočal selške hribe, sem storil v dobri veri, da je s čebelami gori še tako, kakor je bilo včasih in še nedavno. Kadar se je zahotelo gosp. Fr. Rojini, bivšemu uredniku »Slov. Čebelarja«, posebno dobrih in tudi čistih čebel, jo je mahnil v omenjene hribe, pa je dobil, kar je srce želelo. Pri neki taki

priliki sem bil tudi sam navzočen. Takrat sem prvič videl, kakšna je čista kranjica. Ravno v Podbelici je gosp. Rojina kupil menda tucat panjev, ki so bile v njih čebele resnično čiste in sive kar najbolj mogoče. Tudi jaz sem pozneje nekajkrat dobil iz tistih krajev matice, nikoli pa kakih križark. Ko je pred nekoliko leti dobil dr. Goetze iz selških hribov večjo pošiljko čebel zaradi proučevanja dolžine rilčkov, mi je mimogrede omenil, »daß die Bienen in Bezug auf Größe und Reinheit der Farbe sehr ausgeglichen erscheinen«.

Pred dvema letoma je dobilo čebele in matice iz Dražgoš več čebelarjev iz Ljubljane in okolice. Jaz sem dobil 7 matic. Niti ena ni bila bastardirana. Tudi drugi, ki so jih dobili, so z njimi zadovoljni.

To je vzrok, da sem priporočal selške čebele. Zavedal sem se pa, da ga ni kraja v Sloveniji, kjer bi bilo mogoče dobiti absolutno čiste čebele. Ni ga čebelnjaka brez bastardov. Tudi v najbolj »čistih« plemenih se hipoma pojavijo matice, ki zalegajo bastarde. Atavizem! Stari prikriti »madeži« se od časa do časa sami od sebe pojavijo in zopet zginejo. In potomke matice, ki je zalegala bastarde, zopet začnejo zalegati »čiste« čebele. — Dr. Goetze se nagiba k naziranju, da je laška čebela izšla iz kranjice...

Prosimo čebelarje iz okoliša selške podružnice, da se k tej zadevi kaj oglasijo.

Zadelavina, ki z njo čebele zadelavajo razpoke v panju in pritrjujejo satnike, naj bi bila tisto skrivnostno sredstvo, ki so ga uporabljali stari laški mojstri za polituro pri izdelovanju gosli. Še dandanes občudujemo lepoto in moč glasu instrumentov, ki so jih izdelali ti veliki umetniki in ne moremo razumeti, zakaj se sedaj nikomur ne posreči, napraviti takih. Dr. Philipp pravi sedaj, da je lepota in moč glasu odvisna nele samo od lesa, marveč še v večji meri od politure. Prepričan je, da je našel v zadelavini pravo snov za polituro godalnih instrumentov, in priporoča čebelarjem, da bi jo zbirali. Obljubljuje, da jo bo lahko plačeval po 150—180 Din. Tudi si bo prizadeval, da bo našel kupca za to blago...

Sok od sladkorne pese ni primeren za prehrano čebel. Čebele dobe hudo grižo in propadejo popolnoma. Samo očiščen (bel) sladkor je v sili primerna hrana za čebele. Sok od pese je pa mogoče očistiti le s pomočjo dragih naprav, kakršne imajo le sladkorne čistilnice.

Mleko — nadomestek za obnožnico. Že dr. Dzierzon je poizkušal to sredstvo spomlad pri svojih čebelah, pa se mu menda ni obneslo. Morda ga ni uporabljal pravilno. Zadnje čase

so ga preizkušali ameriški čebelarji in tudi znani nemški čebelar župnik Ludwig v Jeni. Dr. Schwabe piše v »Preussische Bztg.«, da so se poizkusi lepo obnesli. Uspeh pitanja je bil, da še nikoli ni videl tako obsežnih in strnjениh plodišč (zalege), kakor pri pokladanju mleka. Družine so postale izredno močne.

Pitamo pa takole. Na $\frac{1}{4}$ l sladkorne raztopine (1 : 1) damo 1—2 žlici presnega kravjega ali kozjega mleka. Dodamo pa lahko tudi 2—3 žlice medu, ki pa ga moramo močno segreti in zopet shladiti, da s tem uničimo kisline in kvasice ki so v njem. Če teža ne storimo, se mleko sesiri. Pitamo zvečer po $\frac{1}{4}$ l na panj. Pitati smemo le tiste panje, ki imajo še kaj medene zaloge. Slabičev in suhih panjev ne smemo dražiti. Pitamo večer za večerom 8 dni, dalj pa ne, ker bi potem panji napihnilo matičnike.

Poskušajte in poročajte!

Odkritje spominske plošče Antonu Janši na Dunaju se je izvršilo dne 24. aprila t. l. z veliko slovesnostjo ob navzočnosti številnih čebelarjev, zastopnikov oblasti in čebelarskih organizacij. Slavnostni govor je imel vseučiliški profesor dr. Jos. Schiller.

Plošča je mojstrsko delo kiparja Očenaška. Zgoraj je slika Janše, ki uči čebelarje v Augartnu, spodaj pa posvetilo. Slika je posneta iz knjižice »Anton Janša«, ki jo je spisal in založil g. Martin Perc iz Celja. (l. 1925).

Dunajsko dnevno časopisje je posvetilo slavnosti posebno pozornost.

Letošnja paša na robiniji (akaciji) v vzhodnih krajih Jugoslavije se je večinoma prav slabo obnesla. Akacijevega medu tedaj ne bo mnogo, kar bo občutno prizadelo srbske in hrvatske čebelarje.

V Sloveniji akacija sploh ni cvetela, ker je pozebla. Le tu pa tam so posamezna drevesa imela nekaj cvetja.

Prezgodnje prestavljanje se je tudi letos maščevalo. Panji so zaradi slabe paše in mrzlega vremena z zaleganjem prenehali in so polagoma oslabei tako, da so bili skoraj prazni. Zato ne hitimo s prestavljanjem ob neugodnem vremenu in ob slabi paši. Res pa je tudi, da je včasih ob prestavljanju lepo vreme in dobra paša, pa se čez nekoliko dni vse pokazi tako, da se kesamo, ker smo že prestavili. Ko bi čebelar le vedel, kdaj bo prav zadel.

»Čebelarstvo pred Janšo in sedaj« je naslov članka izpod peresa Ks. W. Kranowskega, ki je izšel v letošnji 6. številki »Bartnika Postępoweга« v Lwowu. Gospod Kranowski že več let skrbno zasleduje slovanske čebelarske časopise in poroča v domačih, kaj pišejo in kaj delajo drugi slovanski čebelarji. Podatke za

omenjeni članek je vzel iz lanske Janševe številke Slov. Čeb.

Tudi pri nas bi morali imeti ljudi, ki bi Sl. Čeb. zakladali s paberki iz slovanskih čeb. časopisov, ki jih dobivamo v zameno. Izvzemši ruskih imamo prav vse. Kdor bi hotel sodelovati, naj se javi uredništvu. Mu bomo zelo hvaležni.

Število panjev v Avstriji se je od leta 1933 do 1934 neverjetno pomnožilo. Leta 1933 so jih našli 252.675, leta 1934 pa 407.610. Torej v enem samem letu 154.935 panjev več, kar pomeni prirastek 61.3%!!

Izredno veliko število panjev (69.235) ima mala Koroška. Tam je čebela doma zlasti po slovenskih vaseh.

Koliko stane vzrejevalca vsaka žlahtna matica. Kupci žlahtnih matic v Nemčiji se pritožujejo, da jih morajo drago plačati. Dr. Rösch je pa sedaj dokazal, da ga stane vzreja posamezne matice 7.68 RM (140 Din). Izračunal je, da more posameznik, ki se ukvarja s čebelami le v svojem prostem času, vzrediti kvečjemu 20 matic. Zanje ima sledeče izdatke: 1. izguba pridelka in krmljenje panja, ki goji matičnike 24 RM; 2. obrestovanje kupnine za plemenilnike 2.50 RM; 3. krma za plemenilnike 16.60 RM; 4. 4 kg čebel za naselitev plemenilnikov 20 RM; 5. izguba pridelka pri panju, ki je dal čebele 24 RM; 6. transport plemenilnikov na plemenilno postajo 10 RM; 7. pristojbina za oplemenitev 20 RM; 8. razpošiljanje matic 11.05 RM; 9. stroški za plemenjaka 2.50 RM. Skupni stroški 130.65 RM (1 RM = 18 Din).

Dr. Rösch tudi ugotavlja, da porabi za vzrejo posamezne matice $1\frac{1}{2}$ ure časa, ki v navedenih stroških še ni všteti. Na podlagi tega si vsak lahko sam izračuna, koliko stane vestnega vzrejevalca plemenita matica. Pri nas se pa čudimo, če moramo dati zanjo 50 Din!

Vzreja matic v najožjem krvnem sorodstvu je neizogibna, ako hočemo žlahtne lastnosti kakega plemenjaka traja v plemenu ohraniti. Zato moramo jemati zalego za vzrejo matic iz tistega plemenjaka, ki smo ga izbrali za vzrejo in za oprasenje matic. Le potem imamo jamstvo, da so oprasene matice čiste krvi in da utegnejo imeti plemenjakove lastnosti. Dokler ne vzredimo večjega števila matic določenega plemena, ne smemo in ne moremo misliti na kako križanje z drugim plemenom zaradi »osveženja« krvi. S tem bi podrli vse, kar smo hoteli doseči.

Ne bojimo se vzreje v najožjem sorodstvu. Zakoni podedovanja so pri čebeli čisto drugačni kakor pri večini drugih živali. Pri čebeli je

propad plemena zaradi »ženitve« v sorodstvu težko mogoč, ker je narava sama poskrbela, da se pleme ohrani kljub temu, da oprasijo mlado matico troje iz domačega panja. Partenogeneza (deviška zmožnost zaroda) je tisti skrivnostni naravni činitelj, ki poskrbi, da se čebelji rod ohrani sposoben za obstanek kljub plemenitvi v ožjem sorodstvu.

Nepopravljivo škodo bi napravili, ako bi rod, ki smo ga izbrali za vzrejo matic in ki se je več let obnesel, križali z drugim rodом iz strahu, da bi rod ne propadel zaradi plemenitve v ožjem sorodstvu.

Prezreti pa ne smemo, da ima vzreja v najožjem krvnem sorodstvu, poleg omenjenih dobrih posledic, tudi to senčno stran, da s tako vzrejo ne ustalimo v rodu zgolj dobrih lastnosti, marveč tudi slabe. Zato je izbira plemenjaka za vzrejo zelo težavna, zlasti za neizkušene čebelarja. Upajmo, da nam bo društvena selekcijska postaja odbrala rod, ki bo postal temelj naše smotrene vzreje matic.

Paradiklorbencol proti večšam (glej »Drobit« v letošnji 4. številki Sl. Č.) se je pri meni dobro obnesel. Radovednost me je gnala, da sem ga hotel preizkusiti. Kupil sem ga v drogeriji Gregorič v Ljubljani, Prešernova ulica; kg stane 76 Din. V veliko omaro sem prejel nastavljenih 40 starih satov, ki sem jih spomlad škartiral. Ko so bili od večš že precej napadeni, sem obesil v omaro vrečico s 150 g paradiklorbencola in omaro prav skrbno zaprl, odprtino za ključ pa zamašil, z bombažem.

Po štirih dneh se nisem mogel več premagovati; odprl sem omaro, da vidim, kako se godi črvom. Vsi so bili že mrtvi!

Sredstvo bom imel v omari čez poletje, jeseni bom pa poročal, kako je bilo s satjem čez poletje.

Paradiklorbencol ima zelo močen vonj po janežu. V sobi, kjer so ljudje, ga smemo shranjevati le v dobro zaprti steklenici.

Prošnja do kranjčarjev. Podpisani prosim dobrovoljne čebelarje, ki čebelarijo v kranjčih ali koših, da bi izmerili na mladem čebelnem satju, ki so ga čebele same zgradile, koliko celic so napravile na 10 cm. Celice je treba meriti v vodoravnih vrstah, ne od zgoraj navzdol. Nekateri panji ne napravijo vrst vodoravno, marveč poševno. V tem primeru je treba meriti poševno. Prosim točne meritve — do »lasu« — s točnim merilom. — Avgust Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 14.

Poravnajte članarino!

Knjige, ki jih ima Čebelarstvo v zalogi:

Napredno, umno in dobičkanosno čebelarstvo zahteva od vsakega čebelarja ogromno strokovnega znanja, ki si ga pa more čebelar pridobiti le z dobrimi knjigami. Zato priporočamo, da si čebelarji nabavijo sledeče knjige, ki jih ima društvo na zalogi:

Nova knjiga — Donat Jug: **Praktični čebelar**, obsega 300 strani in 140 slik ter opisuje vso snov, ki jo o čebelarstvu mora vedeti napreden čebelar. Velja v platno vezana Din 50.—, mehko vezana Din 40.—. Za poštnino je poslati še Din 5.— za vsako posamič poslano knjigo.

Nova knjiga — prof. Josip Verbič: **Čebelne bolezni**, ki obsega 48 strani in opisuje, kaj povzroča, kako spoznavamo in zatiramo čebelne bolezni. Jako poučna knjižica bo rešila življenje marsikateri čebelni družini, če se bo čebelar ravnal po njej. Velja Din 2.—, za poštnino Din 1.—.

Nova knjiga — Stane Mihelič: **Anton Janša, slovenski čebelar**, obsega 164 strani in opisuje zgodovino našega čebelarstva in življenje ter delo Janše — očeta slovenskega čebelarstva. Iz spoštovanja, ki smo ga dolžni Janševemu spominu, ne bi smela ta knjiga manjkati v nobeni čebelarski hiši. Velja za člane Din 20.—, za nečlane po Din 25.—.

Nova knjiga — prof. Josip Verbič: **Vrednost in poraba medu**, priročna knjižica obsega 24 strani in opisuje vse, kar je treba vedeti o vrednosti in porabi medu. Velja le po Din 1'50 in je zelo pripravna za reklamo.

Razne slike Janše iz njega rojstnega kraja in hiše. Slike naj bi bile, prilepljene na lepenko, okras vsake čebelarske hiše. Cena Din 2'—.

Društvo ima na zalogi tudi nekaj nemških knjig, ki jih oddaja po zelo nizkih cenah. To so:

Bienenzuchtsbetrieb, I. del, spisal Br. Rothschütz, posestnik nekdanjega čebelarskega podjetja Podsmreka pri Višnji gori. Cena Din 5.—. Obsega 443 strani z jako važnimi sestavki. Je sicer nemška knjiga, a opisuje našo kranjsko čebelo in naše razmere.

Die Volks- und Mobilzucht der Krainer Biene, spisal Br. Rothschütz. Cena Din 2.—. Obsega 68 strani in je neobhodno potrebna za vse, ki se bavijo s kranjčiči.

Die erprobte Honig-Köchin, spisala Antonija Ravenegg. Cena Din 2.—. Vsebuje razne recepte za medeno pecivo.

Kje boste kupovali čebelarske potrebščine

?

Kolodvor

Masarykova cesta

Tukaj!

Miklošičeva cesta

Kolodvorska ulica

Pražakova ulica

Okrožni
urad

Sodišče

**Pomnite čebelarji, da je Društvena čebelarna v Ljubljani,
Pražakova ul. 13, last nas vseh!
Podpirajmo zato lastno podjetje!**